

Напрям 1
«Трансформація продовольчої безпеки в Україні.
Регіональна економіка і збалансоване природокористування»

2. Січняк О. Л. Генетика з основами селекції рослин : Навчальний посібник. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 192 с.

Лавська Наталія
к.с.-г.н., старший викладач
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЕЛЕМЕНТИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ - ВАЖЛИЧИЙ ЧИННИК
ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ
ПРОДУКЦІЇ

З минулого століття в світі досить активно почало розвиватися органічне виробництво. Людство почало усвідомлювати важливість якісного харчування та безпечних екологічних умов існування всього живого на планеті. Починаючи з 1990 – х років в Україні господарі почали займатися вирощуванням органічної продукції для власних потреб і для експортування до інших країн. За даними IFOAM, Федерації органічного руху України та Міністерства аграрної політики та продовольства України в 2002 році в Україні було зареєстровано 31 «органічне» господарство, то в 2021 році їх було вже 528, при чому більшість з них розташоване у Київській, Одеській, Херсонській, Полтавській, Вінницькій, Закарпатській, Львівській та Житомирській областях[1].

Органічне сільське господарство має значні переваги для здоров'я людини й тварини. По-перше воно знижує ризик втрати здоров'я для сільськогосподарських працівників, адже саме вони найбільш уразливі до дії пестицидів та інших хімікатів, які використовує виробництво. По-друге, органічні продукти більш корисні для споживачів завдяки мінімізації впливу на здоров'я токсичних і стійких хімічних речовин. Середньостатистичні конвенційні овочі та фрукти містять у своєму складі понад 20 пестицидів, м'ясо та молоко, у свою чергу, містить антибіотики, гормони, стимулятори росту. Натомість, за дослідженнями вчених з різних країн, органічні продукти на 50% містять більше поживних речовин, мінералів та вітамінів (вітамін С, залізо, магній і фосфор), ніж аналогічні продукти з промислових ферм. Особливо корисні органічні продукти для дітей, оскільки їхній організм більш вразливий до дії залишків пестицидів, нітратів, важких металів та антибіотиків у продуктах харчування. Тому світовий ринок органічної продукції розвивається швидкими темпами. Останнім часом український ринок органічних продуктів стрімко йде вгору завдяки прагненню покупців до здорового раціону та зростаючого позитивного впливу сучасних технологій по виготовленню масових продуктів харчування [2].

При виробництві органічної продукції заборонено використовувати пестициди для боротьби з бур'янами, шкідниками й хворобами рослин, а також мінеральні добрива синтетичного походження, захист рослин при цьому здійснюється переважно препаратами натурального походження, а для живлення ґрунту й рослин використовуються органічні добрива; категорично заборонене

Всеукраїнська науково-практична конференція
«Міжгалузеві наукові дослідження:
можливості та варіанти впровадження»

використання ГМО; у тваринництві не дозволяється застосовувати стимулятори росту, гормони й антибіотики, а для лікування тварин використовуються профілактичні засоби й гомеопатичні препарати.

Органічні методи господарювання покращують стан ґрунту та його родючість без застосування хімічно синтезованих добрив. Боротьба з бур'янами та шкідниками проводиться без застосування токсичних пестицидів, оберігаючи тим самим земельні та водні ресурси від забруднення токсичними сполуками. Обов'язкове застосування сівозмін, підбір оптимального обробітку ґрунту, використання насіння і порід, адаптованих до місцевих умов, і відновлення функціонального біорізноманіття сприяють подальшому зміцненню екологічного балансу та отримання органічної продукції.

За органічного землеробства особливу увагу приділяють ґрунтозахисному, зокрема безполицевому обробітку. Якісний основний обробіток і своєчасний передпосівний забезпечують зниження забур'яненості посівів, дружні сходи та кращий ріст і розвиток рослин, що в подальшому позитивно впливає на врожайність культур.

Ефективним заходом щодо підвищення продуктивності сільськогосподарських культур є обробка їх посівів біологічними препаратами. За внесення біопрепаратів стимулюються процеси росту й розвитку рослин, поліпшується розвиток кореневої системи та зростає врожайність.

Дослідженнями, проведеними науковцями ННЦ «Інститут землеробства НААН» встановлено, що при проведенні полицевого обробітку ґрунту за внесення біопрепаратів урожайність зерна озимої пшениці підвищилася на 0,1 т/га [3].

Україна вирощує половину всієї органічної гречки в світі. Особливістю агротехніки вирощування є роздільне збирання зі скошуванням у валки на висоту не менше 15-20 см для швидкого підсихання маси та підбирання валків через 3-5 днів після скошування. За сприятливих погодних умов можливе й застосування прямого комбайнування.

Для збільшення врожайності органічної гречки доцільно використовувати для удобрення органічні добрива, що дозволить покращити фітосанітарний стан посівів. Обробка насіння й обприскування посівів гречки біопрепаратами сприяє кращому росту рослин, збільшенню гілкування, наростанню вегетативної маси. Крім того, підвищується конкурентоздатність рослин гречки до бур'янів упродовж всієї вегетації.

Застосування органічних добрив за незначних додаткових виробничих витрат дозволило підвищити економічну ефективність органічного вирощування гречки на 10-15% [4].

В сучасних умовах розвиненого механізованого сільськогосподарського виробництва все більше уваги приділяється економічній доцільності вирощування сільськогосподарських культур та заходам з охорони довкілля. Одним з основних елементів органічного вирощування сільськогосподарських

Напрям 1
«Трансформація продовольчої безпеки в Україні.
Регіональна економіка і збалансоване природокористування»

культур є обробіток ґрунту, який визначається різними системами землеробства: безплужною, точною, No-till, Strip-till, розумною. Всі системи землеробства спрямовані на якісний обробіток ґрунту із збереженням навколишнього середовища та підвищенням якості продукції.

Сучасні інтенсивні системи землеробства мають високе технічне оснащення виробництва, ефективні способи обробітку ґрунту, внесення органічних і мінеральних добрив із розрахунку на запланований врожай, розширене відтворення родючості ґрунту, інтенсивні ґрунтозахисні технології вирощування сільськогосподарських рослин, а також меліоративними заходами. Перераховані заходи є обов'язковими елементами отримання органічної продукції.

Список використаних джерел:

1. Органік в Україні. Федерація органічного руху в Україні. Електронний ресурс. URL : [http://organic.com.ua/organic – v – ukraini/](http://organic.com.ua/organic-v-ukraini/)

2. Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні // Ефективна економіка, 2013. № 10. Електронний ресурс. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2525>.

3. Коломієць Л.П., Шевченко І.П., Повидало М.В., Терещенко О.М. Ефективність вирощування зернових культур за органічного землеробства на схилових агроландшафтах// Вісник аграрної науки, 2022. №8(83). С. 28.

4. Галина Куничак, Ольга Дутчак, Наталія Матвієць, Володимир Матвієцьк Гречка в органічному виробництві// Агробізнес, 2022. №2. С. 39.

Македон Галина

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ПЕРШІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ

Впродовж тридцяти років незалежності України, до початку повномасштабної війни, спостерігалися різнонаправлені процеси в економіці та суспільстві, проте якість життя населення поступово зростала, що в різні періоди проявлялося як через розширення споживчих можливостей домогосподарств, розвиток соціальної та інформаційно-комунікаційної інфраструктури, покращення доступу до інформації та нових технологій, так і через становлення громадянського суспільства та демократичних інститутів.

Позитивні зміни у рівні та якості життя населення, які були запущені впродовж трьох років до пандемії коронавірусу, встигли набути характеру резильєнтності, оскільки у 2021 році ключові показники не просто призупинили річне падіння, а й продовжили тренд трирічного зростання. Проте, через війну, за підсумками 2022 року очікується суттєве падіння доходів та зростання масштабів бідності, що неминуче призведе до зниження якості життя населення на тривалий період.

Внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну практично не залишилось такої сфери життя суспільства, якої б тією чи іншою мірою не